Ն՝ 9538 1916 ԴԵԿՏ. 15—28 ԲԷՆԶԵՆՊԻՀ 15 ՔԵԱՆ, ԷՎԷԼ. 1332 32ԻՆՃԻՄԱԵՆԷ

جريدهٔ شرقيه

(تاريخ تاسيسى ١٢٩٣)

ՃԷՐԻՏԷԻ — ՇԱՐԳԻՅԷ

ԵԷՎՄԻ ՍԻՅԱՍԻ ԿԱԶԷԹԱ

Թարիխը քէլսիսի 1877

صاحب امتياز آغوب جيوملك

مؤسسى ديكران جيوملك

بك اوغلنده كوچك پارمق قپوده ابيل

سوقاغنده ١٣ نومرولى دائرهٔ مخصوصه‌سنده

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՃԱՑ ՎԻ ՄԻԻՏԻՐԻ

ՏԱՎԱ ՎԷՔԻԼԻ

ՅԱԿՈԲ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

Միւէսսիսի՝ ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

Պեյօղլընճա Քիւչիւք Բաբաղ Գարուսա

Իպիլ սոգաղընճա Նօ. 13

20 ԲԱՐԱ

ՀԱՐՊԸ ՈՒՄՈՒՄԻ

Դեկս. 14 քարտիսի զարարակեանը ումումինին թեպլիպը բեսմիսի տիր՝

1. — Թուենա օրատուսընտա պուլընան զրիմաթիմզ մուվաֆֆագիյէթլի մուհարէպաթատան սոնրա տիւշմանը Վիզիրոլ թէբէյերինաէն ակֆ վէ թարա իթտիլեր։

2. — Սաիր ճէպհէլերաէ չայանը էհէմմիյէթ վազաա օլմասը։ Մ.

ԵԷԼՔԷՆԼԷՐ ՍՈՒՅԱ ԻՆԻՅՈՐ!

Սթանպոլընը զապթ ու իլհազը իչիւն Ռուսիատա եարբլան բրօբականատա էօն այագ օլան մէպուս Մէլիուզոֆընն նաչիր էֆքեարը օլան «Ռէչ» կազէթասը չու սաթըրլարը եազըյօր։

«Շուրասընը իթիրաֆ իթմէլի քի, Ռուսիա՝ չիմաի հէր զէմանատա զիյատէ զայէի էմէլինաէն ուզաղ պուլունըյօր։ Սօն մուվաֆֆագըյաթ իւզէրինէ միւթէֆիգին Պալղանլարա օ գատար մէթին պիր սուրէթատէ եէրլեշմիշլեր տիր քի, օրատաքի միւքէմմէլ վազիյէթլերի վէ պէօյուք գուվվէթլերի սայէսինատէ Սթանպոլը հէր տիւրլիւ թէարրուզաթա գարշը միատաֆէա իթմէկէ մուգթէտիր պուլունըյօրլար։ Պինաէն ալէյհ Տէրսաատէթի թէմէլլիւք խուսուսընտաքի իւմիալէրիմիզի, արթըգ թէրք իթմէք լազըմ կէլիյօր։» Թ.

ՍՈՒԼՀ ԹԷՃԷՊՊԻՒՍԱԹԸ

ՃԷՎԱՊԻ ՆՕԹԱՆԸՆ ԹԷՎՏԻՒ

Ամէրիգա բէյսի Մ. Վիլսընին սուլհ թէքլիֆինէ ահա նօթասընա գարշը հիւքիւմէթը Սէնիյէճէ վէրիլէն ճէվապի նօթանընն թէվսի ու թէսլիմ մուամէլէսի էվվէլքի կիւն Պապը Ալիսէ վուզու պուլմըշ տըր։ Ամէրիգա սէֆիրի Մ. Էլքիս՝ սահթ 2սէ Պապը Ալիյէ կիսիպ Խարիճիյէ նազըրը Խալիլ պէյին հէօրնէն նօթայը ախզ ու թէսլիմ էյլէմիշ վէ սօնրա սէֆարէթիանէյ ավտէթլէ նօթանընն մէթնինի քէնտի հիւքիւմէթինէ թէլէկրաֆլա իշար իթմիշ տիր։ Թ. Է.

Ալէմանիանըն ճեվապը։— *Ճէմահիրը միւթթէֆիգիէի Ամէրիգա բէյսի Վիլսընին սուլհ հազրընտաքի նօթասընա Ալէմանիա հիւքիւմէթինին ճէվապը 26 դեկս.տէ Ամէրիգանըն Պէրլին սէֆիրինէ թէվտի իսիլմիշ տիր։ Նօթանընն նուզաթը էսասիյէսի զիյատէ միւնասէբէթ տիր։ «Ալէմանիա հիւքիւմէթը Գայզէրանէսի ճէմահիրը միւթթէֆիգի Ամէրիգա բէյսի ճէնապլէրինին պիր սուլհը միւսթէրէք իսաէ վէ իհզարը էսասաթընը վիւճուտ կէթիրմէք իւզրէ իճրա էյլէսիկի ալիճէնապանէ թէքլիֆ բէյսը ճէնապլէրինին թէպիրզաթընտա իգհար ու պէյան ս-լունան այնը հրսսը ասսթանէ իլէ թէլագզը իսիլմիշ վէ նազարը իթիպարա ալընմըշ տըր։*

«Բէյս ճէնապլէրի զալգինատէ բէրվէրտէ էյլէսիկի զայէի իյզահ ու պէյան էյլէմիշ իսէ տէ, պունա վասիլ օլաճաղ թարիգի աչըգ վէ սէրպէսթ պրագմըշ տըր։ Ալէմանիա հիւքիւմէթը Գայզէրանէսի պիլա վասթա թէաթիի էֆքեար իսիլմէսի, նէթիճէսի մաթլուպէյէ տէսթրէս իչիւն էն միւնասիպ չարէ օլարաք զանընընտա պուլունըյօր։ Պինաէն ալէյհ Ալէմանիա հիւքիւմէթը Գայզէրանէսի միւզաքէրասը սուլհիյէյէ կիրիշիլմէսի իչիւն մանը ճարինին օն իքիսինտէ իճրա էյլէսիկի պէյանաթա թէվֆիգէն, հիւքիւմաթը մուհարիպէ մուրաճիաաթընընը միւմքին մէրթէպէ պիր ան էվվէլ զիթարաֆ պիր մահալատէ իճթիմա էյլէմէլերինի թէքլիֆ իլէ քէսպը չերէֆ էյլեր։

«Ալէմանիա հիւքիւմէթը Գայզէրանէսի տախի մուհարէպաթը միւսթազպէլէնին մէնը զուհուրը էմրը ազիմինէ անճաղ չիմաիքի միւճատէլէի միլէլէ նիհայէթ վերմիրիլմիքտէն սոնրա, միւպաշէրէթ օլընաճաղընը ֆիքրինատէ պուլունըյօր։ Պու զէմանընն հուլուլինատէ պու վազիֆէի ալիյէյէ Շըմալի Ամէրիգա Ճէմահիրը միւթթէֆիգէսի իլէ պիրլիքատէ թէշրիքը մէսատիյէ մաէլմէնունիյէ ամատէ օլաճաղ տըր։» Մ.

Սգանսիֆնավիա վէ սուլհ։— *Բարիզին «Ժուրնալ» կազէթասը տէյօր քի, Բարիզ Շուէտ սէֆիրի Մ. Կիրէնսթօլպ՝ Սգանսինավիա հիւքիւմէթլէրինին՝ Մ. Վիլսընընն սուլհ թէշէպպիւսինի քէմալը էհէմմիյէթլէ թաազիպ իթտիքէրինէ տայիր մալիւմատ ալմըշ տըր։ Տիկէր Բարիզ կազէթասը՝ Սգանսինավիա հիւքիւմէթլէրինճէ մուխասիմ տէվլէթլերէ պիր մահալլուկը տա օրատա պուլաճաղընընը։ Գըզընընը սիզէ իստէ իստէճէկիմ։ Օնըն թէպէսսիւմի՝ սիզէ պուխանէյէ խօշ կէլտինիզ տէյէճէք վէ պուրայա հաքիմ օլաճաղընընը։*

«Ժա՛ն, պէն ֆէնա, քիւսթախ վէ ինսանֆսըզ պիր աատամ օլտում։ Ճէսարէթինէ չօգ տէֆա բասթ կէլիպ թագտիր իթտիկիմ ամուճանընը Գաբրիէլն Ժուսէ պանա նամուսը սուրէմատ հարաքէթ իթտիկիմի իտատա իթտի։ Պէն պիր չէյ պիլմէյօրում, չօգ տէֆա Ալէմանմէրմէլերի արալարընտա պուլընընը, պու մէրմիլեր գուլագլարըմը սաղըրլաթաընը վագթ պէն հալընընը ապրիլ 3 թարիխինի վէ ուչաղում օլան Պազիլին՝ սիզէ հազըրլաաընը իթալիատաքի խանէյի տիւշիւնիյօր իտիմ։ Լէմիսն ա՝Օնէօր նիշանընընա տա նայիլ օլտում։

«Սիլահ արգատաչլարըմ օլան ճէսարէթ վէ սատազաթ նիմուունէսի ամուճանընը կիպի... օ գատար չէճի վէ զայյուր, ասքէրլեր կիպի, նիչիւն օնը թաշըմաղա լայըգ օլմայըմ։ Մուհապպէթինիզ պանա մէշուում օլմուշ տըր։ Պիլմէզսինիզ նէ կիպի թէճրիպէլերէ կիրիֆթար օլտում վէ նէ կիպի գարարլարա պէնի սեվգ իթտի, ազլըմ պաշըմա տէյիլ իտի, պու աչգ՝ կէչիճի պիր պունազլըգ իլերի կէթիրէն պիր նէվի սիհրամիզ ղէհիր չարապընա պէնզէր։ Ազլըմը պաշըմա կէթիրմէք վէ մազինին ֆէնալըգլարը միւսթազպէլ էյլիքլերէլ թամիր իթմէք սիզէ մաալլազ պիր չէյ տիր։ Լէմիսն ա՝Օնէօր նիշանընընա տա նայիլ օլտում։

«Սիլահ արգատաչլարըմ օլան ճէսարէթ վէ սատազաթ նիմուունէսի ամուճանընը կիպի... օ գատար չէճի վէ զայյուր, ասքէրլեր կիպի, նիչիւն օնը թաշըմաղա լայըգ օլմայըմ։ Մուհապպէթինիզ պանա մէշուում օլմուշ տըր։ Պիլմէզսինիզ նէ կիպի թէճրիպէլերէ կիրիֆթար օլտում վէ նէ կիպի գարարլարա պէնի սեվգ իթտի, ազլըմ պաշըմա տէյիլ իտի, պու աչգ՝ կէչիճի պիր պունազլըգ իլերի կէթիրէն պիր նէվի սիհրամիզ ղէհիր չարապընա պէնզէր։ Ազլըմը պաշըմա կէթիրմէք վէ մազինին ֆէնալըգլարը միւսթազպէլ էյլիքլերէլ թամիր իթմէք սիզէ մաալլազ պիր չէյ տիր։

քիլի ատ տէվլէթին էն մուհիմ պիր մէսէլէսինատ ըզհարը ֆիքր հազրընտա մահրում օլան Տումա Նիզամնամէսինին իլալը ճինահիյէսինէ գարշը բրօթէսթօ իթմիշ տիր։ Էճնէպի պիր էմր իւզէրինէ պու թէշէպպիւսիայան Տումա, պիւթիւն մէսուլիյէթի իւզէրինէ ալմալը տըր։ Հ.

Ինկիլիզ միւսթամլիքաթ պաշ վէքիլէրինին տավէթի։— *Լօնտրատան թէլէկրաֆլա Ամսթէրտամա իշար օլունըյօր։ — «Թայմզ» կազէթասը թարաֆընատան նէշր օլունան պիր խապէրէ կէօրէ, պիլճիմլէ մուսթէմլիքաթ պաշ վէքիլլէրի Լօնտրայա տավէթ իտիլմիշլեր տիր։ Պունլար հարպըն իտարէսի խուսուսընտաքի թէշքիլաթը վէ սուլհը ագտընատան սոնրա զուհուր իսէճէք օլան մէսայիլի մէճլիսը հարպտա միւթէատիա գոնֆէրանսլար ագա իսէրէք միւզաքէրէ էյլէյէճէքլեր տիր։ Իհթիմալ քի միւսթէմլիքաթ պաշ վէքիլլէրինին չէրայիթը սուլհիյէ հազընտաքի միւթալէալարը տա իսթիֆսար իտիլէճէք տիր։* Գ.

ՊԱՊԸ ԱԼԻՆԻՆ ՃԷՎԱՊԸ

Պու կիւնքի «Թանին»ատէն։—

Կէրէք Մ. Վիլսընին նօթասը վէ կէրէք Պապը Ալինին ճէվապը արասընտա էսաս իհթիպարբյա հիչ պիր իհթիլաֆ եօգ տըր։ Մ. Վիլսըն ինսանլըգ նամընա սուլհա չալըշմագ իսթէյօր։ Տէօրթլեր իթթիֆագը պունը քէմալը մէշմունիյէթլէ թէլագզը իտիյօր։ Եալընըզ արատա զայէի թէէմին իչիւն ինթիխապ իտիլէճէք խաթթը հարաքէթ արանընտա պիր իհթիլաֆի կէօզե չարբար կիպի օլբյօրատա տա, զանն իտերիզ քի պու տա սլրֆ զահիրի չէքլի տիր։»

«Թանին» սուլհ չարթլարընընն չիմտիսէն թատատատ օլընմասընընն իմքեանսըզլըղընը վէ քէտիրմէ եօլ օլարաք պիր կոնֆէրանստա պու պապատ զոնըչըլաճաղընը, զամէն պունա պիր իմքեանը մատտի տէ պուլընմասընընը պէյանլա տէյօր։ «Պիզ միւշիրլերէք հարպ, միւշիրլերէք սուլհ տիւսթուրյա հարպտա կիրտիք, պիզիմ նազարըմըզտա նէ ֆէլան սահնէի հարպ վէ նէ տէ ֆալան միւթթէֆիգ վար տըր։ Պիւթիւն մուհարէպէ սահնէլերի Տէօրթլերի թթիֆագընընն, պիւթիւնհարաքեաթը հարպտիյէ Տէօրթլեր Իթթիֆագընընն վէ պինաէն ալէյհ պիւթիւն չէրայիթը սուլհիյէ տէ Տէօրթլեր Իթթիֆագընընն տըր։ Պու ահվալին էյիլիկինի նիհայէթ տիւշմանլարընընը տա թազտիր իթմիշ օլմալար կէրէք տիր քի, կէչէն սէնէտա պէրու այնը զայէէ վիսսալ իչիւն ինանար տա խայլի զայրէթ սարֆ իտիյօրլար իտի։ Պիթթապի նէթիյճէ իթիպարբյա օնլարընը տա միւսթազպէլ զոնֆէրանսա այնը վազիյէթսէ կէլճէճէքլերինէ կէօրէ։ հէր տէվլէթին չէրայիթը՝ սուլհիյէյի սըրֆ քէնտի նօթասի նազարընտան թատատա իթ-

Պէն հայաթընըզընն ֆէլաքէթի օլտում։ Այնը՝ սիզ տէ պէնիմ հայաթըմընն ֆէլաքէթի օլտունընը։ Կէօզիւնիզէ պէնի մէնֆար կէօսթէրէն խաթըրէլերի իզայէ իթմէք իսթէրիմ։ Պանա եարտըմ լիսինիզ։ Ժան՝ պունա բազի օլընը։ Սիզ հէր չէյի եաբապիլիրսինիզ։

«Սիզին մէրհամէթինիզէ նէ տէրէճէ լայըգ օլտուղըմը պիլիյօրում։ Լաքին ջատընլարընը տա նէ գատար գուսուրլարը, խաթալարը վէ կէվշէքլիքլերի տէ վար տըր քի, օնընն սէպէպի տէ քէնտի մուհապպէթլերի տիր։ Նազարընընը՝ իւմիտ իթմէք վէ եա գօրգմագ լազըմ կէլտիկինի պանա սէօյլէյէճէք տիր։

[201] (Տեվամի)

մէսի խայլիճէ միւշքիլ տիր։ Իշթէ Պապը Սալի պու ճիհէթլէրի նալարը արկգաթա ալարագ տէրհալ պիր զոնֆէրանս ագալնը թէքլիֆ իտիյօր։»

«Թանին» իսթիգպալտէքի մուհարէպէրէ մանի օլմագ իչիւն էլէ ալընամագ թէտպիրլէրէ կէլինճէ, էվվէլա պիւթիւն տիւնեայը չու սըրատա եազըպ պավուրան հարպը սէօնտիւրմէք, սոնրա իսթիգպալտէքի մուհարէպէլէրկ մանի օլմագ լիւզումընը պէյանալա «իւմիա իտպիլիրիզ քի նօթամըզ հէյէթը ումումիյէսի իթիպարըյլա Մ. Վիլսընը մէնուն իտէճէք վէ օնընլա պէրաբէր ալէմ հիւսնը նիյէթ վէ խիւլուսը. գալպիմիզին եէնի պիր նիշանէսինի տանա կէօրմիւշ օլաճագ տըր։ Վազիֆէմիզի իքի տէֆա օլարագ սամիմիյէթլէ եաբտըզ։ Տիւշմանլարըմըզը պէքլէյէպիլիրիզ» սէօզլէրիյլէ մէզալէսինէ նիհայէթ վէրիյօր։

ՍԱՐԱՑ ՕՐՏՈՒՍԸՆԸՆ ՎԱՃԻՑԷԹԻ

«Թայմզ»տան։— Մէվսիմ՝ Պալգանլարտա իճրաի հարաքեաթա միւսաիտ տէյիլ իսէ ատ, Սէլանիկ ճէպհէսինտէ տիւշմանըն իշղալ իթտիկի մէվզալարը վէ արգատան պիր Եունան թէարրուզընա պէքլէնմէք քէյֆիյէթի նազարը տրգղաթա ալարագ, միւթթէֆիգլէր՝ չու պիր զաչ հաֆթա զարֆընտա Սարայ օրտուսընա գարշը չէտիտ պիր հիւճում իհթիմալինի կէօզ էօնիւնէ կէթիրմէկէ մէճպուր տըրլար։ Պինաէն ալէյհ սէրի պիր զարար աչըգտան ասչըղա զարուրի օլըյօր։ Ասքէրիմիզին սէլամէթի՝ էյի պիր սէվգիլճէյշէ մէվզը օլմայան սիյասի մագսէտլէրի հիսապա ալմագա միւսայիտ տէյիլ տիր։

Ժընէվտէ չըգան վէ Ֆրանսըզ թարաֆտարլըզընա մասթուֆ օլմագլա մալիւմ օլան «Կէր Մօնտիալ» դէկտ. 14 թարիխլի նիւսխէսինտէ մուհթէլիֆ ճէպհէլէրտէքի վազիյէթը ասքէրիյէյի թէտգիգ իտէրէք տէյօր քի. «Ռումանիա իլէ բէյտաի միւնասէպէթ պատէմա պիր խայալ օլտուզընտան, պու կիւն Սարայ՝ քէնտի հիսապընա թէարրուզ իթմէլի տիր։ Պու թէարրուզլար պաշլըճա Սըրպլար թարաֆընտան Զէրնա միւնասպընըն չարգընտա թաթպիգ օլընըյօր։ Լաքին Պուլկար վէ Սէլեմանլար ղայպ օլան պիւթիւն մէվզալարա մուզապիլ հիւճումտա պուլընըյօրլար վէ իլերլեմէ՝ անճագ հրսս օլընըյօր։ Սէվգիլճէյշի նօզթաի նազարընտան էկէր Աարայըն ղայրէթլերի ֆահէլի իսէ, քէնտինի կէօսթէրմէքչէ կէճիքմէյէճէք տիր։— Օ. Լ.

ԻԹԻԼԱՑ ՏՕՆԱՆՄԱՍԸՆԸՆ ԹԷՎՀԻՏԻ

Սոֆիա կազէթալարը Լոյտ Ճորճընի իթիլաֆ հիւքիւմէթլերինէ վերտիկի պիր նօթատան պանս իթմէքչէ տիր։ Լոյտ Ճորճ Ինկիլիզ, Ֆրանսըզ, Ռուս, Իթալիա վէ Ճաբոնիա տօնանմասընընը մէղճ իտիլէրէք, պիր Ինկիլիզ ամիրալընըն գումանտասընա թէվտի օլունմասընը վէ պու ամիրալըն մայէթինէ Ֆրանսըզ, Ռուս, Ճաբոն վէ Իթալեան ամիրալլարընտան պիրէր մուավին թայինինի թէքլիֆ իթմիշ տիր։ Թ.

ՐՈՒՄԱՆԻԱ ԳՐԱԼԸ ԻՋԻՆ

Սոֆիա կազէթալարընըն իսթիսպարաթընա կէօրէ, Ռուսլար վէ Ռումանլար Ռումանիա թօրրաղընընը քանմիլէն էլանն չըգմըշ օլաղընա արթըգ գոնի օլտուզլարընտան, Բիյէֆան Ռուսլար թարաֆընտան Ռումանիա զըրալը իլէ արլէսինէ մախսուս օլմագ իւզրէ պիր քէօշք ինղար իտիլմիշ տիր։ Թ.

ԺՕՖՐ ՎԷ ՀԻՆՏԷՆԳՈՒՐԿ

Պիր Մատրիտ կազէթասը՝ Ժօֆրընը պիր Ամէրիկա կազէթասընընա իթիլաֆ հիւքիւմէթլերինէ վերտիկի պիր նօթատան պանս իթմէքտէ տիր։ Լոյտ Ճորճ Ինկիլիզ, Ֆրանսըզ, Ռուս, Իթալիա վէ Ճաբոնիա տօնանմասընընը մէղճ իտիլէրէք, պիր Ինկիլիզ ամիրալընընը գումանտասընա թէվտի օլունմասընը վէ պու ամիրալընը մայէթինէ Ֆրանսըզ, Ռուս, Ճաբոն վէ Իթալեան ամիրալլարընտան պիրէր մուավին թայինինի թէքլիֆ իթմիշ տիր։ Թ.

ՐՈՒՄԱՆԻԱ ԳՐԱԼԸ ԻՋԻՆ

Սոֆիա կազէթալարընըն իսթիսպարաթընա կէօրէ, Ռուսլար վէ Ռումանլար Ռումանիա թօրրաղընընը քանմիլէն էլանն չըգմըշ օլաղընա արթըգ գոնի օլտուզլարընտան, Բիյէֆան Ռուսլար թարաֆընտան Ռումանիա զըրալը իլէ արլէսինէ մախսուս օլմագ իւզրէ պիր քէօշք ինղար իտիլմիշ տիր։ Թ.

ԺՕՖՐ ՎԷ ՀԻՆՏԷՆԳՈՒՐԿ

Պիր Մատրիտ կազէթասը՝ Ժօֆրընը պիր Ամէրիկա կազէթասընընա իթիլաֆ հիւքիւմէթլերինէ վերտիկի պիր նօթատան պանս իթմէքտէ տիր։ Լոյտ Ճորճ Ինկիլիզ, Ֆրանսըզ, Ռուս, Իթալիա վէ Ճաբոնիա տօնանմասընընը մէղճ իտիլէրէք, պիր Ինկիլիզ ամիրալընընը գումանտասըն